GAZETA KRAKOWSKA

Nro 75.

z KRAKOWA dnia 18 WRZEŚNIA 1825 roku w NIEDZIELĘ.

— *Z Krakowa.* —

Uroczystość rocznicy zaprowadzenia Konstytucyi Rzeczypospolitey Krakowskiey w d. 11 b. m. poprzedziło, z powodu przypadaiących w tymże dniu Wysokich Imienin Nayiaśnieyszego Alexandra Cesarza Wszech Rossyy Króla Polskiego, o godzinie 8 z rana uroczyste Nabożeństwo w tuteyszym Kościele Katedralnym, na którym naydował się JW. Rezydent Dworu Rossyyskiego, i liczne zgromadzenie Ludu. — JW. JX. Woronicz, Biskup Krakowski i Pasterz Dyecezyi, odprawił Mszą S. po którey odśpiewane zostało *Te Deum*, zaintonowane przez Tegoż JW. Pasterza.

Z Warszawy d. 9 Września.

Rzadkie w swoim rodzaiu widowisko mieli na dniu 7 b. m. mieszkańcy Warszawy. Przybyły tu z Berlina szybkobiegun Jan Goehrig, o którego zręczności w bieganiu iuż donieśliśmy, odbył pierwszy kurs pieszy od rogatek Marymontskich do Bielan i napowrót. Przestrzeń tę wynoszącą przeszło półtory mili przebiegł Goehrig w przeciągu 36 minut; wiele osób towarzyszyło mu konno, a licznie zebrana Publiczność świadkiem była iego nadzwyczayney siły w bieganiu.

W roku zeszłym było ogłoszonem, iż w bliskości wsi Wrocimowa, w Powiecie Miechowskim, na nie zbyt wysokiey górze odkryto w głębi ziemi gmach murowany; teraz odbieramy wiadomość, iż mieyscowy Proboszcz, mąż światły, dotąd nakładem własnym, tym ważnym pod względem starożytności odkryciom postęp nadaie, i osobiście przy odkopywaniu wynayduie szczegóły, interessować i historyią tego naszego Herkulanum obiaśnić mogące. Odkryto iuż sześć izb, kuchnią i część (iak się domyślać można po kolumnach i statuach) kaplicy. W trakcie odkopywania wydobyte zostały następuiące szczegóły: *a)* część filiżanki iaspisowey z częścią uszka, *b)* szczęka podług wszelkiego podobieństwa z niedoperza, *c)* czaszka ptaka, iak ze składu kości dziobowey sądzić można, drozda, *d)* urywek tynku ze ściany wewnętrzney zielonym gryszpanowym ko-

lorem powleczonego, *e*) pieniądz mały z dobrego srebra, maiący po iedney stronie orła dartego, po drugiey herb Saski, *f*) podobney wielkości drugi pieniądz z srebra 5tey albo 6tey próby, maiący po iedney stronie koronę o trzech liściach, po drugiey orła Polskiego; z porównania tego pieniądza z tablicami monet Polskich Czackiego, okazuie się, że ten pieniądz pochodzi z czasów panowania linii Jagiellońskiey, a mianowicie Kazimierza, Jana Olbrychta i Alexandra, (naywiększe iednak podobieństwo ma z pieniądzem oznaczonym na tablicy I. pod liczbą 10), *g*) faierka z massy ziemney, pięknie wyrobiona, gleytą powleczona; która atoli przy wydobyciu nie dała się w całości zachować, *h*) naywiększa z powyższych osob iwości iest kość gębczasta, podług wszelkiego podobieństwa z ręki człowieka; w kości tey utkniona iest kula ołowiana większego nad dziś używanych kalibru. Po iey dosyć mocnem osadzeniu i po zmienionym mocą parcia kształcie, słusznie wnioskować można, że połączenie to ołowiu z kością iest skutkiem wystrzału z broni ognistey. Daremnem było dotąd usiłowanie doyścia śladow, przez kogo gmach ten założony, a przynaymniey w ktorym czasie i przez kogo zamieszkany, pomimo nawet, że Kościoł mieyscowy posiada akta od roku 1410, i pomimo wiadomości z akt, że familiia Wielogłowskich w połowie wieku XV była w posiadaniu wsi Wrocimowa. Trudnem iest także do wybadania, iakim sposobem gmach tak znaczny na naywyższym punkcie góry położony, ziemią aż do wierzchu zasypany został, gdy gmach ten w niezbyt oddalonych wiekach, (sądząc po śladach używania broni ognistey i opisanym ad *f*. pieniądzu) był ieszcze zamieszkałym. Uczeni badacze starożytności kraiowych raczą zapewnie wnioskow swych w tey mierze udzielić.

— Zdarzenie podobne do tego, ktore się niedawno w Brodach z koniem przytrafiło, zaszło w Kielcach z krową, która wyrwawszy się ze stayni, gdzie ciągle na uwiązaniu zostawała, przebiegła naprzod z dzikością kilka ulic, poźniey dostała się do pewnego domu i tam przebywszy sień, 3 pokoie, wpadła do 4go, i tu znayduiące się 3 Damy szkodliwie przestraszyła, a nawet pokaleczyła. Zwierciadło naprzeciw weyscia będące, w ktorem się krowa uyrzała, podwoiło iey dzikość; lecz chęć walczenia z uyrzaną w zwierciadle przeciwniczką, podała napadniętym Damom sposobność uyścia przed dalszem niebezpieczeństwem.

Z Petersburga d. 12 Września d. K.

(z Kuryiera Litewskiego.)

Dnia 1 b. m. wieczorem J. C. M. Wielka Xiężna Maryia, Wielka Xiężna Dziedziczna Weymarska, z N. Swym Małżonkiem, Xiężniczkami Swemi Corkami i z Nayiaśnieyszą Cesarzową Matką, która iak naydłużey pragnęła cieszyć się obecnością ukochaney Corki, przybyły do Jemburga i raczyły wysiąść do domu Pana Fesch Konsula Niderlandzkiego, dla odbycia tam noclegu. Nazaiutrz po wysłuchaniu Mszy S. Nayiaśnieysi podróżni udali się w dalszą podróż wśród oklasków zgromadzonego ludu.

Dnia 8 b. m. piękny Kościół Przemienienia Pańskiego w części Liteynaia, spłonął zupełnie pożarem, ktory około godziny 2giey po południu wybuchnął. Domyślaią się, że robotnicy zaięci lutowaniem

waniem blach nowych żelaznych u dachu, zarzucili ogień na trzaski ciesielskie, ktore długo tlały, nim się ogień na wierzch wydobył. Człowiek pewny, dym obaczywszy, ostrzegł, i wnet żołnierze pułku Gwardyi Preobrażenskiey, saperowie i kanonierowie gwardyyscy przybiegli na ratunek, a wkrótce za niemi nadeszły sikawki; lecz wszystkie usiłowania nie zdołały ocalić od zniszczenia tey piękney budowy, ktorey główne tylko zostały mury. Większa część bogactw Kościelnych uratowaną została przed zapadnieniem kopuły. Szczęściem, że pożar wybuchnął w takiey godzinie, w którey nabożeństwo ranne było ukończone; zdaie się iednak, że wielu żołnierzy zostało ciężko ranionych przez opadanie głowni i rozpalonych cegieł.

Na gonitwach koni Kozackich z Angielskiemi, ktore się odbyły d. 4 b. m. przy licznem zgromadzeniu ciekawych widzów, Koń Angielski wszystkie inne wyprzedził i pierwszy stanął u mety. Ubiegł 70 wiorst w przeciągu 2 godzin, 48 minut i 40 sekund. Przy tey okoliczności wiele osób poszło w zakłady o znaczne summy.

Dnia 3go Lipca gwałtowna burza z południa w Iszymie (Gubernii Tobolskiey) była straszliwa z nawałnicą i piorunami. Naystarsi mieszkańcy nie pamiętnią podobney, ktora zrządziła wielkie szkody i spustoszenia. Piorun odbił gzymsy o 4 okien murowanego Kościoła i całkowicie stopił pozłacaną mensę u wielkiego ołtarza. Trzech ludzi od pioruna zostało zabitych, a wielu opalonych i ogłuszonych. Nazaiutrz burza na nowo powstała, ale iuż nie tak mocna, i nie zostawiła po sobie skutkow tak okropnych, iak dnia poprzedzaiącego.

Donoszą z Penzy pod dniem 21 Lipca. Lubo powietrze bardzo było tego lata przyiazne dla oosiewów zbożowych, nadzwyczayne atoli burze z gradem bardzo im zaszkodziły. Osobliwie d. 18 b. m. ogromny grad przeszedł przez to miasto, w kierunku z południa na połnoc, i wielkie spustoszenia na polach uczynił; wytług zboże i pozabiiał wiele drobnego bydła; wiele też ludzi zostało skaleczonych, a w niektórych wsiach szyby okien powybiiane, kilka ziarn gradu wniesionych do domu, kilka godzin potrzebowały czasu do stopienia. Pomimo tych strat i klęsk zrządzonych przeszłey iesieni od robactwa, spodziewamy się obfitych plonow, byleby tylko czas sprzyiał pomyślnemu zbiorowi.

Z Paryża d. 2 Września.

Onegday nadeszło z Baiony następuiące telegraficzne doniesienie: "Dowodzący Jenerał do JW. Ministra woiennego. D. 23 Sierpnia Jenerał Hr. d'Espanna dognał i poimał Bessieresa z iego współwinowaycami o godzinę drogi od Molina (w Arragonii.) D. 26 został Bessieres z 7 swoiemi stronnikami, rozstrzylany. Temi 7 byli: Pułkownik Begnos, Naczelnik szwadronu Gomez, Dowodca Peranten, Adjutant od jazdy Orteja, Porucznicy Belosco, Guisbana i Toures. Król bawi ciągle w Jldefonso; tam, równie iak w Madrycie i na całey drodze aż do Baiony panuie nayzupełnieysza spokoyność.,, Doniesienie to wyięte iest z rządowey Gazety Madryckiey, którą wczoray rano o godzinie 3 zrana goniec przywiozł do

Baiony, i zaraz do Paryża udał się w drogę.

Monitor onegdayszy ogłosił następuiące telegraficzne doniesienie: "Z Brestu d. 30 Sierpnia 1825. Dowodca Marynarki do J W. Ministra morskiego. Senat Haitański przyiął rozporządzenie Krolewskie. Jadący do Paryża trzey deputowani z St. Domingo niemaią innego zlecenia iak zaciągnienie pożyczki na spłacenie obiętey w rozporządzeniu Krolewskiem summy. Uczucia, które z powodu wielkiego tego zdarzenia na Haity, tak przez Władze, iak i mieszkańców okazane zostały, są tego rodzaiu, iż Królowi przyiemnemi będą.,,

Rozchodzi się tu wieść, że Ministrowie nasi wysłać chcą konsulów do nowych kraiów w południowey Ameryce.

Dwa okręty wyładowane z Marsellii do Martyniki, zmieniły po ogłoszeniu niepodległości St. Domingo swoie przeznaczenie i płyną do Haity.

Były Hiszpański Poseł, Xżę San Fernardo, poiechał ztąd do Hollandyi.

Akademija Tuluzy wydała na r. 1828 następuiące pytanie do rozwiązania: Czyli litteratura Francuzka więcey winna iest Greckiey lub Rzymskiey litteraturze? Naylepsze rozwiązanie wynagrodzone będzie złotym medalem w wartości 500 Fr.

Podług listu z Stambułu Sułtan wydać miał rozkaz, aby wszyscy Europeyczykowie, ktorzy w służbie Grekow poymanemi zostaną, byli zakłuwani.

List z Zante pod d. 27 Lipca donosi, że szturm d. 22 Lipca przeciw Missolongi bardzo drogo kosztował Turkow; utracić mieli 5 do 7000 ludzi (!) i 40 statków. Ibrahim Basza zamknęty bydź ma pod Trypotamia.

Onegday mowiono na giełdzie, iż cenzura będzie znowu zaprowadzona.

Nieiaki P. Grassie twierdzi, iż w iedney z dawnych bibliotek znalazł drukowane w roku 1580 i zapomniane poema Camanellego pod tytułem: *Paradiso perduto*, które Milton na Angielski ięzyk żywcem przełożył; lecz zdaie się, w iż podobne twierdzenie potrzebuie pilnego zprawdzenia.

Z Madrytu d. 23 Sierpnia.

Minister policyi, który d. 20 powrócił z Jldefonso do Madrytu, rozkazał Jenerała Capape, który dotąd trzymany był w pięknym pokoiu w seminaryum szlacheckim, zaprowadzić do więzienia. Mówią tu także, iż więzien wysokiego stopnia oczekiwany iest w więzieniu *carcel del corte*. To tylko pewna, iż tam wyporządzaią pokoie, i dozorcy zapowiedziano, aby więźnia, ktorego mu przywiozą, nie wpisywał do swey listy poki nie odbierze rozkazu od Prezesa rady Kastyliyskiey.

Zakrystyan klasztoru Jezus został d. 20 b. m. uwięziony. Był on podskarbim stronnictwa Bessieresa, i znaleziono u niego 200,000 realow w złocie. Z znalezionych zaś u niego papierow pokazuie się, że wszystkie arcybiskupie kapituły, iako też wiele bogatych klasztorów przyrzekły złożyć razem 14 mill. realów, dla wsparcia planu, ktory Bessieres podiął się uskutecznić. Tegóż dnia przyprowadzono tu officera od halebardzistów, brata Walerego Gomez, który poiechał z Bessieres; prowadzono go przez miasto na ośle, w mundurze z wszystkiemi, orderami, pomiędzy któ-

remi widzieć się także dał medal wierności.

Do Oyca Cirillo de Almeida miał Krol w tych dniach powiedzieć: że wiadomo dobrze iest J. K. Mści, że on iest główną sprężyną Karolistów. Odtąd nie pokazał się ten Kapłan w publiczności.

W Sewilli liczą przeszło 160 osob różnych stopni obwinionych o spisek i w klasztorze S. Pawła uwięzionych. D. 7 mowiono na kazaniach w tamecznych Kościołach o tym spisku; pospólstwo zgromadziło się potem przed drzwi więzienia i żądało wydania sobie więzniow Jenerał Campana ciągle ieszcze bawi w Sewilli; lecz spodziewany tam iest wkrótce nominowany Jenerał kapitan Quesada, i obiecuią sobie po uczciwym charakterze tego umiarkowanego Męża wiele dobrego. Jest to iuż dwudziesty z spisków, ktore w przeciągu kilku lat w tem mieście uknowane i ziszczone zostały.

Z Neapolu d. 20 Sierpnia.

Nayiaśnieyszy i nayukochańszy nasz Król wydał w dniu swoich Jmienin (16 b. m.) następuiący Wyrok:

" My Franciszek I. &c. gdy złożona nam została lista osob skazanych na kary za polityczne przestępstwa z tey strony ciaśniny morskiey, przeto powoduiąc się uczuciamy Królewskiego naszego Serca, postanowiliśmy złagodzić względem nich surowość sprawiedliwości, oświadczamy oraz, iż naywyższą naszą Wolą iest utrzymać na przyszłość w całey surowości ustawy przeciw podobnem przestępstwom. Na propozycyią naszego Ministra sprawiedliwosci (Tommasi) i po wysłuchaniu naszey Rady stanu postanowiliśmy co następuie.,, — Tu następuie wymienienie 40ści osądzonych, których kary na całe życie lub naymniey na 18 lat na galerowe prace oznaczone, złagodzone zostały iedynie na wygnanie na wyspę Ischia lub Capri, gdzie lubo zostawać będą pod dozorem, używać iednak maią zupełney wolności; 5 osób są na całe życie z kraiu wygnane; 15 na 24 lat; 1 na 11; 17 na 14 a 2 na 9 lat, rachuiąc od dnia, w ktorym wyrok miał bydź uskuteczniony. — Drugim wyrokiem złagodzona została kara śmierci lub galer 45 należących do taynych towarzystw na więcey lub mniey lat wygnania. Co pół roku zdawana bydź ma sprawa Krolowi, ktory zachowuie sobie dalsze ułaskawienie, o sprawowaniu się teraz ułaskawionych. — Minister sprawiedliwości zalecił sądom, aby przed wszystkiem odsądzały sprawy o przestępstwach politycznych, a to dla tego, iżby raz zatrzeć pamięć smutnych tych poruszeń.— Nakoniec wczorayssa rządowa Gazeta zawiera powszechne przebaczenie politycznych przestępstw i podział wydanych wyroków, tudzież wyliczenie ułaskawień. Przeszło 50 osob, które uszły za granicę, powołane są na powrót; pomiędzy niemi znayduią się: Xżę Canzano, Kawalerowie Brancia i Micheroux; Gir. Arcovito (niegdy Prezes Parlamentu) Jenerał porucznik Arcovito, były Radca stanu Bozzelli, Jenerał Begani, Pułkownicy Ber, Palma, Em. Rossi, Margr. Salva, i tam daley. Rzeczona Gazeta kończy zagaiaiący ten artykuł temi słowy: "Teraz zatrudnia tylko myśl zagoienia prędko wszystkich ran, które polityczne zdarzenia piękney naszey Oyczyźnie zadały. Z

wszystkich plam oczyszczeni — bo iakaż plama podać może na tych, którzy wspaniałością Królewską ułaskawionemi zostali? — pośpieszą nasi współziomkowie na łono oczekuiących ich z niecierpliwością braci; razem i połączeni około Tronu Monarchy, który ich zarówno kocha, stanowić będą w braterskiey miłości ieden tylko obraz zgodney i szczęśliwey rodziny.,,

Z Londynu d. 30 Sierpnia.

N. Król powróci w Listopadzie do swoiego tu zamku, a zimę przepędzi w Brigthon. J. K. M. iest teraz zupełnie zdrowy.

Kanclerz skarbowy przybył tu dziś rano, a Xżę Wellington powrócił wczoray z stałego lądu.

Okręt Brazen, który powiózł PP. Claperton i Pearce na brzegi Afryki, odpłynął d. 27 z Portsmutu.

W osadach naszych na brzegu Afrykańskim klima iest ciągle szkodliwem dla naszych żołnierzy; z ludzi, których tam Jenerał maior w r. z. zawiozł, nieznaydowała się w Czerwcu r. b. ani dziesiąta część przy życiu; zgoła 120 ludzi, których okręt Tetida na ląd wysadził, ieden tylko znaydował się żyiący i ten leżał chory w lazarecie.

D. 15 Sierpnia pokazały się przed Tarragoną dwa Kolumbiyskie woienne okręty, które zeszłey nocy zabrały płynący do Marselii kupiecki Hiszpański okręt.

Wnocy wtorkowey popiersie Wellingtona w Ramsgate zostało przez złego człowieka obalone. Na odkrycie złoczyńcy wyznaczonych zostało 20 gwineow.

Na robienie prochu strzelnego, do którego wchodzi Merkuryusz i daleko przechodzić ma w dobroci dotychczasowy, otrzymał wynalazca patent.

Powietrzny Żeglarz Green wymyślił nowy sposób zarobku. Po ukończoney szczęśliwie napowietrzney podróży, zaiął się wynoszeniem na powietrze o 500 stop wysokości osob za opłatą po 5 szylingów (10 Złp.)

Gazety nasze piszą, że bogata Dama idzie z Szkocyi boso do Londynu. Jest przystoyna i dobrze ubrana. Gdy przybędzie do gościnni zamienia podróżny swoy ubior na iedwabny.

Z pozoru słabowity człowiek stał w tych dniach przed gościnną z nachyloną głową i żebrał; przechodzący cudzoziemiec dał mu pencę. Żebrak spoyrzał z pogardą na iałmużnę, i rzekł powinieneś był dać przynaymniey pół szylinga. „Dobrze, odpowiedział cudzoziemiec, zwróć mi pencę.,, To nastąpiło i cudzoziemiec schował pencę w kieszeń. Tu rozgniewany chory żebrak zamienił się na silnego chłopa i byłby cudzoziemca potężnie ugodził kiiem, gdyby szybko nie był do drzwi wskoczył. Wybiegli domownicy, lecz musieli przed roziadłym żebrakiem uciec i drzwi zamknąć. Zdrowy ten chory pokutuie teraz w więzieniu.

Przed 8 dniami rybacy z Millport zabili zupełnie białą morską świnię; naystarsi rybacy nie pamiętaią, aby w tey okolicy podobnego gatunku i szczeci zwierzę widzieli.

W piątek spalił się cały okrętowy warsztat w Liwerpoolu, a na nim 5 stawianych okrętow. Szkoda rachowana

iest 40 do 50,000 Fs. Inne pobliskie budowle znaydowały się w naywiększem niebezpieczeństwie, lecz przecię ie uratowano.

Liczba woiennych okrętów, które Anglicy od 10 Marca 1803 aż do 1go Stycznia 1814 obcym narodom zabrali lub zniszczyli, wynosi 1164, pomiędzy ktoremi 62 liniiowych okrętów, 155 fregat i 925 pomnieyszych okrętów. Francyia utraciła 35 liniiowych okrętow, 87 fregat i 680 pomnieyszych okrętow; Hollandyia 4 liniiowe okręty, 3 fregaty i 44 okrętów trzeciego rzędu; Hiszpaniia 12 liniiowych okrętów, 17 fregat i 76 pomnieyszych okrętów; Daniia 19 liiowych okrętów, 21 fregat i 103 pomnieyszych okrętów; Porta Otomańska 2 liniiowe okręty, 18 fregat i 5 pomnieyszych okrętów; Rossyia 10 liniiowych okrętów, 1 fregatę i 3 pomnieyszych okrętów; Połnocna Ameryka 3 fregaty i 15 pomnieyszych okrętow. Daley zabranych lub zniszczonych zostało 360 Francuzkich, 31 Hollenderskich, 57 Hiszpańskich, 56 Duńskich i 104 Amerykańskich korsarskich okrętow.

Grosset Muirhead, szwagier Xcia Atholl, Viceprezes towarzystwa Bibliynego i członek towarzystwa przeciw występkom, starzec 72letni, zaskarżony został o występek, ktory od kilku lat popełnia, i zapłacić musiał 4000 Fs. porękoymi, iż na każde zawołanie stawi się do sądu przysięgłych.

Minister Hr. Liwerpool, który bawi teraz w Niderlandach, nie powróci tu zaledwo za 4 tygodnie.

Hiszpaniia (pisze gazeta Goniec) niema prawie rządu i niemaiby powiedzieć można i Króla, bo kray podzielony iest na fakcyie i partyie, z których każda ma swoie plany i one stara się przywieść do skutku. Przy takim nieładzie i zamięszaniu uwięzienia są rzeczą naturalną, ale na nic się zdadzą; więzienia zapełnione są ofiarami, lecz bez żadnego skutku. Zachwiał się cały gmach towarzyski, i spodziewać się ieszcze należy wiele gwałtownych scen, nim nieszczęśliwy ten kray doydzie do trwałey spokoyności.

Kanał spławny między Londynem i Portsmutem, nad którym teraz pracuią, będzie naywiększym z dzieł narodowych Tak liniiowe, iako też naywiększe Wschodnio-Jndyyskie okręty, za iego ukończeniem będą mogły z swoiemi ładunkami w 12 godzin z Londynu do Spithead przybywać bez wystawiania się na niebezpieczeństwa południowo-wschodnich brzegów, i razem ułatwi związek stolicy z nayważnieyszym portem. Wielkie to przedsięwzięcie, iak wszystkie wielkie w tym kraiu dzieła, będzie przez prywatnych ludzi dokonane. Koszt wyrachowany iest do 4 mill. Fs. podzielonych na 40,000 akcyy po 100 Fs. z których Wschodnio-Jndyyska kompaniia zakupić miała 5000, a rząd pochwalił to przedsięwzięcie.

Zięć Ministra Canning, Hr. Clanricarde, kupił wykwintny dom Roberta Vyner w ulicy St. James.

Naypierwszym użyciem wźroku, który Hr. Londsdale po długiem cierpienie przez szczęśliwe zdięcie katarakty odzyskał, było napisanie assygnacyi na 1000 Fs. dla swoiego lekarza.

Podług pism tuteyszych rząd Fran-

cuzki wynieść chce Kale na twierdzę pierwszego rzędu. — W Boulogne wystawiony został Protestancko-Angielski Kościół.

Gazeta *New-Times* wyraża z powodu sprzeczki, ktora w pismach Francuzkich z powodu wolności druku zachodzi: "Francuzi zdaią się bydź w sądzeniach o politycznych przedmiotach ieszcze w dziecieństwie.„

W Gazecie Goniec czytamy następuiący list Amerykańskiego officera, będącego w Greckiey służbie J. M. Alten:

Z Vatlea (w odnodze Kolokynthla) d. 25 Czerwca 1825 na okręcie Mitriades.

"Mam znowu sposobność udzielić WPanu niektóre doniesienia. W ostatnim moim liście doniosłem WPanu, ieżeli się niemylę, że połączyły się obie Greckie flotty, a Turecka i Egipska znaydowały się w porcie Suda na Kandyi. Przed kilku dniami znayduiąc się na wysokości tego portu postrzegliśmy na iego uyściu 40 nieprzyiacielskich okrętow. Około godziny 1wszey z północy dał admirał znak wszystkiem palnem statkom do przybycia, i usiłowania zapalenia nieprzyiacielskich fregat i korwet. Woienne nasze okręty odebrały rozkaz do strzelania do tychże okrętów. Uczyniliśmy zadosyć temu rozkazowi, i po półtorogodzinney walce udało nam się spalic fregatę o 34 działach i resztę nieprzyiacielskich okrętów bez naymnieyszey naszey szkody i utraty żadnego człowieka do portu odeprzeć. Z pociechą patrzeliśmy na uciekaiący lud z fregaty. Wysadzenie iey na powietrze było okropne. Była ona budowy Weneckiey i miała 400 ludzi osady. Złapaliśmy z nich 15, pomiędzy ktoremi było 13 Greków, ktorzy przymuszonemi byli do służby, i 2 Turków. Chcieliśmy teyże nocy z palnemi statkami wtargnąć do portu; ale wiatr nie dozwolił. Od początku teraźnieyszey kampanii zniszczyliśmy między 50 i 60 nieprzyiacielskich okrętow i to nie mała rzecz. Gdybyśmy tylko mieli iuż fregaty, których dla zabezpieczenia naszey niepodległości oczekuiemy, a niepotrzebuiemy ich więcey nad 4 dla oparcia się się całey Tureckiey potędze i do przebycia, iak niegdy Anglicy, Dardanellow. Gdy widzę, iak garstka kupieckich naszych okrętow zbliża się bez boiaźni do trzy razy licznieyszego i większe maiącego okręty nieprzyiaciela i uderza na niego, pragnę pomnożenia sposobów do prowadzenia woyny, lecz zbywa mi na możności. Ten tylko, który razem z Grekami walczy, znosi wszystkie z niemi trudy i niewygody, sądzić może o ich charakterze i waleczności. Jeżeli kto WPanu powie z przybyłych z Grecyi, że Grecy niemaią odwagi, tedy oświadcz mu WPan w imieniu moim, że to fałsz, że nie iest ani przyiacielem wolności, ani Grecyi, ale udał się tam tylko dla osobistych widokow. Służyłem dotąd przez 4 miesiące iako ochotnik i za moią służbę niewziąłem ani szeląga, owszem chcę ostatni móy grosz dla Grecyi poświęcić. Waleczność maytków, a mianowicie nieustraszonność kapitanów palnych statków ziednała im naywiększy móy szacunek i miłość. — Wkrotce napiszę do WPana, &c.„

DODATEK
DO Nro 75.
GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA dnia 18 WRZEŚNIA 1825 roku w NIEDZIELĘ.

Z Rzymu d. 21 Sierpnia.

Sprawa obwinionych o Carbonarism osób odbywa się z naywiększą taiemnicą, i nie zanosi się aby więcey osób uwięzionych było. Zapewniaią, iż większa część obwinionych składa się z próżniakow i rozwiozłych ludzi, i że nie będzie na nich kara kryminalna rozciągniona.

Osoba mieniąca się bydź od samego Boga poświęcona, została tu z rozkazu Inkwizycyi uwięziona, i wkrótce okazać się musi, czy istotnie ma pomięszane zmysły lub tylko udaie. Więznia tego niezdaie się dotąd bynaymniey obchodzić iego sprawa; ciągle trudni się swoim marzeniem i odrzuca wszystkie potrawy, wyiąwszy chleb i wodę. Nikomu nie dozwala zbliżyć się do siebie, a tem bardziey dotykać się, ponieważ rękami samego Odwiecznego Boga poświęcony został. Nie odbywa żadnych religiynych obowiązków, nie odpowiada na pytania, i ciągle zdaie się zaymować urządzeniem nowych zakonów " Miłości Boskiey " dla oboiey płci. Rzecz ta wkrótce się wyiaśni, gdyż wyrok przeciw niemu ma bydź publicznie ogłoszony.

Nastapi tu niebawnie promocyia Kardynałów; Wielkorządca Rzymu i Jeneralny Podskarbi Cristaldi zdaią się bydź na te godności przeznaczonemi.

Z Bruxelli d. 2 Września.

Hr. Liwerpool podczas swoiego tu bawienia iadał u J. K. Mci obiady, i w towarzystwie Jenerała Alava obeyrzał poboiowisko pod Waterloo.

Podług doniesień z przylądka Dobrey Nadziei iarmarki na pograniczu bywaią bardzo dobre. Na ostatni w Kaffer iarmark przywieziono między innemi przeszło 100,000 funtów słoniowey kości na sprzedarz. Jakkolwiek zagraniczny handel nie idzie pomyślnie, na wewnętrzny żalić się iednak niemożna.

Do Flessingi przybyła d. 29 Lipca fregata Królewska z morza środziemnego.

Dnia wczorayszego wyszedł w Gandawie 1wszy Ner nowego Dziennika pod tytułem: *Courier de Gand.*

Xżę Orleanu z synem swoim, Xciem Chartres, opuścił d. 26 Walenciens i u.

dał się do dóbr swoich w Normandyi.

Woienny sąd w Lill skazał niedawno żołnierza na zletnie więzienie, zapłacenie 16 Fr. kary i kosztów prawnych za wykrzyknienie: niech żyie Cesarz Napoleon.

Z Sztokolmu d. 30 Sierpnia.

Dziś w południe NN. Królestwo przedsięwzięli podróż do Norwegii. Podczas niebytności Króla kommissyia z 4 członków złożona, na którey czele znayduie się Królewic Następca tronu, kierować będzie sprawami rządowemi.

Rozgłoszona w wielu zagranicznych gazetach wieść, że Seym Szwedzki nadzwyczayny zwołany zostanie wcale się niepotwierdziła.

W Schonen skonfiskowano znowu znaczną ilość zakazanych towarów.

Kanclerz sprawiedliwości zdał rządowi sprawę o swey do Nerike podroży, z którey okazuie się że tam przywrocona iest zupełna spokoyność.

Wyznaczeni obustronni kommissarze do sprostowania granic między Norwegiią i Rossyią przybyli d. 27 Czerwca do Koła w Rossyi, gdzie nayuprzeymiey przyiętemi zostali. Ztamtąd udali się na granice dla rozpoczęcia prac swoich, które niewątpliwie z zaspokoieniem obu stron w roku przyszłym ukończone zostaną.

Od brzegów niższey Elby d. 3 Września.

Dnia 22 Sierpnia o godzinie w połdoie dynastey w Hanowerze widziano na zachodzie w wysokości 6 stopni ognistą kulę, która rozpękła się na 7 do 8 części. Taż kula widziana była w Amsterdamie i Utrechcie. Dnia 3 Sierpnia widziano podobneż zjawisko w Meidling i Döblingen w Austryi, idące od zachodu na wschód. — Ognista kula, która d. 28 Lipca o kwadransie na godzinę 10 w Frankforcie, Szturtgardzie, &c. widziana była, okazała się także w Hanowerze w wysokości 10 do 12 stopni na wschód. Tegoż popołudnia uważano zmienioną temperaturę w kąpielach przy Quellhort. Zapadnienie się ziemi w urzędzie Schwarzfels nastąpiło nazaiutrz.

Opadanie nowey tamy między Emden i Larrelt w wschodniey Fryzyi, które zagrażało niebezpieczeństwem, ustało przecież i spodziewać się należy, że iuż ziemia dobrze osiadła, bo gdyby pod iesień, zwłaszcza podczas mokrey pory, zapadła się ziemia, zrządziłoby wielkie dla kraiu nieszczęścia. Zresztą zapadanie się tam zakładanych na mokrey ziemi lub na mszystym gruncie tam iest rzeczą niezwyczayną.

Od brzegów Menu d. 31 Sierpnia.

Dnia 27 b. m. w Elberfeld odbyło się nadzwyczayne ogólne zgromadzenie Reńsko-Zachodnioindyyskiey kompanii, na ktorem uchwalono, ażeby teraźnieyszy fundusz kompanii milijon talarow wynoszący drugim milijonem przez akcyie po 500 tal: Pruskich pomnożyć.

Odznaczaiący się szybkością koń na ostatnich w Bruxelli wyścigach, zwany Shepherd, ktory upadł, ale się nieskaliczył, kosztować miał 20,000 Fr.

W Wunsiedel w cyrkule wyższego Menu do Królestwa Bawarskiego należącym utworzyło się towarzystwo do wydoskonalenia robienia płotna, wyprawy lnu i przesełania płócien do Meksyku.

Uczenie woyskowey szkoły w Min-

chen staną obozem w Benediktbeuern, dla ćwiczenia się podczas wakacyy w praktycznych obrotach, rysowaniu położeń do polowych działań służących.

Komitet do wspierania zniszczonych przez powódź Niderlandskich mieszkańców otrzymał 394 Fr. i 50 centimów, pochodzących z otworzonych na ten cel składek w Stambule, Salonice i Tine.

Związek rolniczy w Weimarze wydaie teraz pismo, które bezpłatnie gminom Wielkiego tego Xięztwa przesyła.

Do Frankfortu przybył dnia 29 b. m. Lord Sidmouth.

Owdowiała Królowa Wirtembergska spodziewana wkrótce iest w temże mieście do którego podczas iey pobytu ziechać maią Królewicowie Angielscy, Xiążęta Klarencyi, Kumberlandyi i Kambridgi, tudzież Wielki Xżę Rossyyski Konstanty.

Od granic Tureckich d. 24 Sierpnia.

Jednozgodne listy z Korfu pod d. 11, a z Zante pod 6 Sierpnia donoszą, że d. 21 Lipca (2 Sierpnia) Reschyd Basza od lądu, a Kapitan Basza od morza przypuścili szturm do Missolongi. Liczba szturmuiącego woyska miała bydź bardzo znaczna; przybyłe wodą na 104 łodziach i tratwach podaią Greckie doniesienia do 4000. Osada odparła iednak wszystkie attaki, a Miaulis przybyły z Grecką eskadrą podczas szturmu spalić miał iednę fregatę i 2 brygi Tureckie, a zabrać ieden bryg wraz z 9 barkami z woyskiem. Stratę Turków podaią Grecy do 9000. Kapitan Basza cofnął się do Patras i zdaie się, że potem opuścił wody zachodniey Grecyi, gdyż podług listów z Zante pod d. 6 Sierpnia widziano go o koło tey wyspy przepływaiącego. Nim Turcy drugi ten szturm przedsięwzięli, wezwali Europeyscy ajenci Mieszkańców Missolongi do poddania się, zapewniaiąc ich, że powstanie na Moreï zupełnie iest przytłumione. Lecz Grecy nieuwierzyli temu zapewnieniu i oświadczyli, iż chcą zwyciężyć lub umrzeć. Galera na którey Europeyscy ajenci przybyli, odpłynęła potem z portu i była świadkiem pobicia Turków.

Z Nauplii d. 27 Lipca.

Osada tuteysza nie składa się iak z 580 ludzi. Z pożyczki Angielskiey nadeszło tu znowu 1. mill. 800,000 piastrów. Wielu uciekaiących z okolic Moreï ratuią się do naszego miasta, które niemoże iak 5000 ludzi pomieścić, a przecież znayduie tu teraz do 14,000, którzy mieszczą się iak mogą i nawet pod namiotami i za murami obozuią. Dnia 23 odpłynęły ztąd 4 woienne Angielskie okręty, które w porcie stały. Dziś dowiaduiemy się, że Egipcyianie znowu zbliżaią się do naszego miasta.

Z Tryiestu d. 20 Sierpnia.

Pocztowy statek z Korfu przywiózł listy pod d. 5 Sierpnia zapewniaiące, że Missolongi ciągle znayduie się w ręku Greków. Turcy przypuszczali po dwa razy szturm, ale zawsze z znaczną stratą odpartemi zostali. Dnia 3 Sierpnia zawinęła do korfu fregata Angielska, która przywiozła wiadomość, że 24 Greckich okrętów przybyło przed Missolongi, i że Kapitan Basza oddalił się zaraz do odnogi Koryntskiey. W Koron i Modon grasuie morowe powietrze, które zabrało iuż większą część stoiących tam Egipcyian. (Z Gazety powszechney.)

Uwiadomienie.

Osierociała Wdowa z liczną Rodziną po ś. p. Joachimie Stattlerze, donosi Prześwietney Publiczności, iż utrzymywać będzie na dal Warsztat kotlarskich robót po ś. p. swoim Mężu, i polecaiąc się potrzebuiącym takowych robót, przyrzeka one po naypomierniey szey cenie i na umowiony czas regularnie dostarczać.

Z Dodatku do Gazety Wiedeńskiey pod d. 28 Lipca, 6 i 13 Sierpnia 1825.

Doniesienie

O Lotteryi dwóch bardzo pięknych w Galicyi leżących posiadłości, wielkiego Państwa

Dubiecko i Wsi Sliwnica,

u A. C. Schrama w Wiedniu.

Lotterya ta w stosunku małey ilości 220,296 sprzedaynych losów i 8052 gratysowych, posiada znaczną ilość, bo 12,071 dobrze uposażonych treferów; zgąd okazuie się, iż prawie na każdy dziesiąty los przypada wygrana, przez co dla graiących zwiększa się bardzo podobieństwo wygraney; oprócz tego ieden los przez oznaczenie przed i potreferow 22 razy nawet wygrać może.

Przebieg wygranych:

1 Trefer na wielkie państwo Dubiecko, za które ofiarowana iest summa wykupna w W. W. ZR. 150,000.
1 Trefer na piękną Wieś Sliwnica, za którą ofiarowana także ie t summa wykupna — — — 50,000
1 Trefer w gotowiznie — — — 20.000.
1 Trefer ditto — — — 10,000.
1 Trefer ditto — — — 5000.
1 Trefer ditto — — — 3000.
1 Trefer ditto — — — 2000.
4 Trefery ditto po 1000 ZR. w W. W. 4000.
8 Treferów ditto po 500 ZR. w W. W. 4000.
1958 Treferów ditto po 200 aż do 12 ZR. 29.323.
2042 przed - i potreferów od 1000 aż do 12 ZR. 38,696.
8052 Treferow w Złocie od 100 aż do 1 Duk: w kwocie 8350 Sztuk C. K. ważnych Dukatów czyli w W. W. 94,005.

12,071 Tref: w summie ZR. W. W. 410,024

Każdy zakupuiący gotowizną 10 losów otrzyma czerwono - drukowany gratysowy los, dopoki oznaczona ich liczba nie będzie rozebrana.— Do tych wygrywaiących losów przywiązane są premie po 100, 50, 25, 10 aż do 1 Dukata w złocie, i muszą przynaymniey ieden Dukat wygrać, bo należą tak do ciągnienia na wygrane w złocie, iako też do głównego ciągnienia na dobra i pieniądze iak czarne losy.

Ciągnienie nastąpi w Wiedniu d. 10 Stycznia 1826 Jeden los kosztuie tylko 10 ZR. w W. W. *A. C. Sthram.*

W Krakowie dostać rzeczonych losów można w Kantorze JP. Antoniego Hözel.

DONIESIENIE.

W dniu 20 Września r. b. 1825 o godzinie 10 ranney, w skutek polecenia Wys: Trybunału I. Instancyi W. M. Krakowa i Jego Okręgu, z dnia 1 Września 1825 r. do L. 3049 wyszłego, w Krakowie w gmachu Sukiennice zwanym, odbędzie się publiczna licytacyia po niegdy Magdalenie Treytlerowey, pozostałych ruchomości, iako to: Sukien damskich, Bielizny, Pościeli, Stolarszczyzny, &c. zaś popołudniu o godzinie 4 tegoż samego dnia Salopy iedney. Chęć zatym licytować maiących, podpisany na czas i mieysce oznaczone zaprasza.

W Krakowie dnia 15 Września 1825 r.

Teodor Jaworski, Kom: Sąd.